HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

2 aprilie 2020*

„Trimitere preliminară – Servicii de plată în cadrul pieței interne – Directiva 2007/64/CE – Domeniul de aplicare material și personal – Servicii de plată efectuate în altă monedă decât euro sau cea a unui stat membru din afara zonei euro – Servicii de plată efectuate de o instituție de credit – Neexecutarea sau executarea defectuoasă a unui ordin de plată – Persoană responsabilă – Procedură de supraveghere prudențială – Proceduri de reclamație – Proceduri extrajudiciare de reparație – Autorități competente”

În cauza C-480/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Augstākā tiesa (Curtea Supremă, Letonia), prin decizia din 13 iulie 2018, primită de Curte la 23 iulie 2018, în procedura inițiată de

„PrivatBank” AS

cu participarea:

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe și domnul N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul leton, de I. Kucina și de J. Davidoviča, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vláčil și de L. Dvořáková, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de I. Naglis și de H. Tserepa-Lacombe, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 noiembrie 2019,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: letona.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 alineatul (2), precum și a articolelor 20, 21, 75 și 80-82 din Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE (JO 2007, L 319, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 (JO 2009, L 302, p. 97) (denumită în continuare „Directiva 2007/64").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de „PrivatBank" AS, instituție de credit cu sediul în Letonia, în legătură cu legalitatea unei decizii a Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Comisia pentru Piețele Financiare și de Capital, Letonia) (denumită în continuare „Comisia pentru Piețele Financiare") de a-i aplica o amendă ca urmare a neexecutării unui ordin de plată.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Directiva 2007/64 a fost abrogată și înlocuită, cu efect de la 13 ianuarie 2018, de Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO 2015, L 337, p. 35). Totuși, ținând seama de data faptelor din cauză, litigiul principal rămâne guvernat de Directiva 2007/64.

4 Considerentele (5), (6), (8), (10), (11), (14), (20), (43), (46) și (50)-(52) ale Directivei 2007/64 au următorul cuprins:

„(5) [C]adrul juridic [pentru serviciile de plată] ar trebui să asigure coordonarea dispozițiilor naționale în materie de cerințe prudențiale, de acces pe piață al unor noi prestatori de servicii de plată, de cerințe de informare, precum și în materie de drepturi și obligații ale utilizatorilor și prestatorilor de servicii de plată. […]

(6) Cu toate acestea, nu este oportun ca acest cadru juridic să fie exhaustiv. Aplicarea sa ar trebui încredințată prestatorilor de servicii de plată a căror activitate principală constă în prestarea de servicii de plată unor utilizatori ai serviciilor de plată. […]

[…]

(8) Este necesar să se specifice categoriile de prestatori de servicii de plată care pot presta în mod legitim serviciile de plată în întreaga [Uniune], și anume instituțiile de credit care acceptă depozite de la utilizatori care pot fi folosite pentru finanțarea operațiunilor de plată și care ar trebui să continue să fie supuse cerințelor prudențiale prevăzute de Directiva 2006/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit [(JO 2006, L 177, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 9, p. 3)] […]

[…]

(10) […] este oportun să se introducă o nouă categorie de prestatori de servicii de plată, «instituțiile de plată», prevăzându-se autorizarea, sub rezerva unui set de condiții stricte și complete, pentru persoanele juridice care nu sunt încadrate în categoriile existente, de a presta servicii de plată în întreaga [Uniune]. […]

(11) […] Cerințele privind instituțiile de plată ar trebui să reflecte faptul că activitățile instituțiilor de plată sunt mai specializate și mai limitate, generând astfel riscuri mai restrânse și mai ușor de supravegheat și de controlat decât cele care survin în gama mai largă de activități ale instituțiilor de credit. […]

[…]

(14) Este necesar ca statele membre să desemneze autoritățile responsabile pentru acordarea de autorizații instituțiilor de plată, pentru efectuarea de controale și pentru luarea deciziilor în privința retragerii autorizațiilor în cauză. […] Cu toate acestea, toate deciziile luate de autoritățile competente ar trebui să poată fi contestate în instanță. […]

[…]

(20) Deoarece consumatorii și întreprinderile nu se află în aceeași poziție, aceștia nu necesită același nivel de protecție. Deși este important să se garanteze drepturile consumatorilor prin dispoziții de la care să nu se poată deroga prin contract, este rezonabil să se permită întreprinderilor și organizațiilor să convină altfel. […] În orice caz, anumite dispoziții de bază ale prezentei directive ar trebui să se aplice în toate cazurile, indiferent de statutul utilizatorului.

[…]

(43) Pentru a îmbunătăți eficiența plăților în întreaga [Uniune], toate ordinele de plată inițiate de plătitor și efectuate în euro sau în moneda oficială a unui stat membru care nu aparține zonei euro, inclusiv transferurile-credit și remiterile de bani, ar trebui să respecte un termen de executare de maximum o zi […] Având în vedere faptul că infrastructurile naționale de plată sunt adesea foarte eficiente, statelor membre ar trebui să li se permită să mențină sau să stabilească norme care specifică, dacă este cazul, un termen de executare mai scurt de o zi lucrătoare, în scopul prevenirii deteriorării nivelului actual al serviciilor.

[…]

(46) […] [E]ste perfect justificabil ca, exceptând cazurile anormale și imprevizibile, prestatorul de servicii de plată să aibă răspunderea pentru executarea tuturor operațiunilor de plată pe care a acceptat să le execute la cererea utilizatorului, cu excepția acțiunilor și omisiunilor prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății de a cărui alegere răspunde doar beneficiarul plății. […] De fiecare dată când suma de plată a fost creditată în contul prestatorului de servicii de plată destinatar, beneficiarul plății ar trebui să dispună imediat de o creanță față de prestatorul său de servicii de plată pentru suma creditată în contul său.

[…]

(50) Este necesar să se asigure executarea eficientă a dispozițiilor de drept intern adoptate în conformitate cu prezenta directivă. Prin urmare, ar trebui să se instituie proceduri adecvate, prin intermediul cărora să se poată formula reclamații împotriva prestatorilor de servicii de plată care nu se conformează dispozițiilor respective și prin care să se asigure impunerea, dacă este cazul, a unor sancțiuni adecvate, eficace, proporționale și cu efect de descurajare.

(51) Fără a aduce atingere dreptului clienților de a introduce o acțiune în fața unei instanțe, statele membre ar trebui să asigure soluționarea pe cale extrajudiciară, ușor accesibilă și neoneroasă a litigiilor dintre prestatorii serviciilor de plată și consumatori care decurg din drepturile și obligațiile prevăzute în prezenta directivă. […]

(52) Statele membre ar trebui să stabilească dacă autoritățile competente desemnate pentru autorizarea instituțiilor de plată sunt de asemenea autorități competente în ceea ce privește procedurile extrajudiciare de reparații și recurs."

5 Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Directiva 2007/64:

„Prezenta directivă stabilește normele în conformitate cu care statele membre disting următoarele șase categorii de prestatori de servicii de plată:

(a) instituții de credit în sensul articolului 4 punctul 1 litera (a) din Directiva 2006/48/CE, inclusiv sucursalele în sensul articolului 4 punctul 3 din [această] directivă, situate în [Uniune] și aparținând unor instituții de credit cu sediul central în cadrul [Uniunii] sau, în conformitate cu articolul 38 din directiva respectivă, în afara [Uniunii];

[…]

(d) instituții de plată în sensul prezentei directive;

[…]"

6 Articolul 2 din Directiva 2007/64, intitulat „Domeniul de aplicare", prevede:

„(1) Prezenta directivă se aplică serviciilor de plată prestate în cadrul [Uniunii]. Cu toate acestea, cu excepția articolului 73 [Data valutei și disponibilitatea fondurilor], titlurile III [Transparența condițiilor și a cerințelor în materie de informare privind serviciile de plată] și IV [Drepturi și obligații privind prestarea și utilizarea serviciilor de plată] din prezenta directivă se aplică doar în cazul în care atât prestatorul de servicii de plată al plătitorului, cât și cel al beneficiarului plății, sau prestatorul de servicii de plată unic al operațiunii de plată, au sediul în [Uniune].

(2) Titlurile III și IV se aplică serviciilor de plată efectuate în euro sau în moneda oficială a unui stat membru care nu aparține zonei euro.

[…]"

7 În temeiul articolului 4 din această directivă:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

(4) prin «instituție de plată» se înțelege persoana juridică care a fost autorizată, în conformitate cu articolul 10, să furnizeze și să presteze servicii de plată în întreaga [Uniune];

[…]

(10) prin «utilizator al serviciilor de plată» se înțelege persoana fizică sau juridică care folosește un serviciu de plată în calitate de plătitor, de beneficiar al plății sau în ambele calități;

(11) prin «consumator» se înțelege persoana fizică care, în cadrul contractelor de servicii reglementate de prezenta directivă, acționează în alte scopuri decât cele legate de activitatea sa comercială sau profesională;

[…]”

8 Articolul 20 din Directiva 2007/64, intitulat „Desemnarea autorităților competente”, care figurează în titlul II din aceasta, intitulat el însuși „Prestatorii de servicii de plată”, prevede:

„(1) Statele membre desemnează în calitate de autorități competente responsabile pentru autorizarea și supravegherea prudențială a instituțiilor de plată și însărcinate cu îndatoririle prevăzute în cadrul prezentului titlu fie autorități publice, fie organisme recunoscute de legislația națională sau de autoritățile publice special abilitate în acest scop de legislația națională, inclusiv de băncile centrale naționale.

[…]

(2) Statele membre se asigură că autoritățile competente desemnate în conformitate cu alineatul (1) dispun de toate competențele necesare pentru îndeplinirea sarcinilor lor.

[…]

(5) Alineatul (1) nu implică faptul că autoritățile competente ar fi obligate să supravegheze activitățile comerciale ale instituției de plată, altele decât prestarea de servicii de plată enumerate în anexă […]”

9 Articolul 21 din directiva menționată, intitulat „Supravegherea”, care figurează de asemenea în titlul II din aceasta din urmă, prevede:

„(1) Statele membre se asigură că autoritățile competente efectuează controale proporționale, adecvate și adaptate riscurilor la care sunt expuse instituțiile de plată, în vederea verificării conformității continue cu prezentul titlu.

Pentru verificarea conformității cu prezentul titlu, autoritățile competente sunt abilitate să adopte următoarele măsuri, în special:

(a) să solicite instituției de plată să furnizeze orice informație necesară pentru supravegherea respectării condițiilor;

(b) să efectueze inspecții la fața locului în cadrul instituției de plată, al oricărui agent sau sucursală care prestează servicii de plată sub răspunderea instituției de plată, sau în cadrul oricărei entități către care se externalizează servicii de plată;

(c) să emită recomandări, orientări și, dacă este cazul, dispoziții administrative cu caracter obligatoriu; […]

[…]

(2) Fără a aduce atingere procedurilor de retragere a autorizațiilor și dispozițiilor de drept penal, statele membre dispun ca autoritățile lor competente respective să poată aplica sau impune instituțiilor de plată sau celor care controlează efectiv activitățile instituțiilor de plată și care încalcă actele cu putere de lege sau actele administrative privind supravegherea sau exercitarea activității lor de prestatori de servicii de plată, sancțiuni sau măsuri care să vizeze în mod specific încetarea încălcărilor constatate sau a cauzelor acestora.

[…]”

10 Din articolul 51 alineatul (1) prima teză din directiva menționată reiese că, în cazul în care utilizatorul serviciilor de plată nu este un consumator, părțile pot conveni ca, printre altele, articolul 75 din aceeași directivă să nu se aplice, integral sau parțial.

11 Articolul 75 din Directiva 2007/64, intitulat „Neexecutarea sau executarea defectuoasă a operațiunilor”, prevede:

„(1) În cazul în care un ordin de plată este inițiat de plătitor, prestatorul său de servicii de plată răspunde, în fața plătitorului, […] pentru executarea corectă a operațiunii de plată, cu excepția cazului în care poate aduce dovezi plătitorului și, dacă este cazul, prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății că prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății a primit suma care face obiectul operațiunii de plată în conformitate cu articolul 69 alineatul (1), caz în care prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății răspunde, în fața beneficiarului plății, pentru executarea corectă a operațiunii de plată.

În cazul în care prestatorul de servicii de plată al plătitorului este ținut să răspundă în conformitate cu primul paragraf, acesta rambursează fără întârziere plătitorului suma care face obiectul operațiunii de plată neexecutate sau executate în mod defectuos și, dacă este cazul, restabilește contul de plăți debitat la starea în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată defectuoasă nu ar fi avut loc.

În cazul în care prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății este ținut să răspundă în conformitate cu primul paragraf, acesta pune imediat la dispoziția beneficiarului plății suma care face obiectul operațiunii de plată și, dacă este cazul, creditează suma corespunzătoare în contul de plăți al acestuia.

[…]

(2) […]

În cazul unei operațiuni de plată neexecutate sau executate în mod defectuos pentru care prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății nu este responsabil în conformitate cu primul și al doilea paragraf, prestatorul de servicii de plată al plătitorului este răspunzător față de plătitor. În cazul în care prestatorul de servicii de plată al plătitorului are o asemenea răspundere, acesta rambursează plătitorului, în mod corespunzător și fără întârzieri nejustificate, suma care face obiectul operațiunii de plată neexecutate sau executate în mod defectuos și restabilește contul de plăți debitat la starea în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată defectuoasă nu ar fi avut loc.

[…]”

12 Potrivit articolului 80 alineatul (1), intitulat „Reclamațiile”, din această directivă:

„(1) Statele membre se asigură că sunt instituite proceduri adecvate care să permită utilizatorilor serviciilor de plată și altor părți interesate, inclusiv asociațiilor de consumatori, să depună reclamații pe lângă autoritățile competente privind presupusele cazuri de încălcare de către prestatorii de servicii de plată a dispozițiilor de drept național care pun în aplicare dispozițiile prezentei directive.

(2) Acolo unde este cazul și fără a aduce atingere dreptului de a adresa o plângere unei instanțe în conformitate cu dreptul național procedural, autoritățile competente informează reclamantul, prin răspunsul lor, despre existența procedurilor extrajudiciare instituite în conformitate cu articolul 83.”

13 Articolul 81 din directiva menționată, intitulat „Sancțiuni”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre stabilesc regimul sancțiunilor aplicabile în cazul încălcării dispozițiilor de drept intern adoptate în temeiul prezentei directive și adoptă toate măsurile necesare pentru a garanta că acestea sunt aplicate. Astfel de sancțiuni trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.”

14 Articolul 82 din Directiva 2007/64, intitulat „Autorități competente”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre adoptă toate măsurile necesare pentru a garanta că procedurile legate de reclamații și sancțiunile prevăzute la articolul 80 alineatul (1) și la articolul 81 alineatul (1) sunt administrate de către autoritățile împuternicite să asigure conformitatea cu dispozițiile de drept național adoptate în conformitate cu cerințele prevăzute în prezenta secțiune.”

15 Articolul 83 din această directivă, intitulat „Reparații extrajudiciare”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre garantează punerea în aplicare a unor proceduri extrajudiciare adecvate și eficace privind reclamațiile și reparațiile în vederea soluționării litigiilor dintre utilizatorii serviciilor de plată și prestatorii lor de servicii de plată în legătură cu drepturile și obligațiile ce decurg din prezenta directivă, recurgând, dacă e cazul, la organismele existente.”

16 Din articolul 86 din directiva menționată, intitulat „Armonizare completă”, reiese că, fără a aduce atingere excepțiilor enumerate, în măsura în care aceasta „include dispoziții armonizate, statele membre nu pot să mențină sau să introducă alte dispoziții decât cele stabilite în prezenta directivă”.

Dreptul leton

17 Articolul 2 alineatul 3 din Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums (Legea privind serviciile de plată și moneda electronică, *Latvijas Vēstnesis*, 2010, nr. 43), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumită în continuare „Legea privind serviciile de plată”), prevede:

„Articolele 57[-]96 [și] 98[-]104 din prezenta lege sunt aplicabile prestatorilor de servicii de plată care prestează servicii de plată în Letonia, atunci când prestatorii plătitorului și, respectiv, ai beneficiarului plății au sediul într-un stat membru și serviciul de plată se efectuează în euro sau în moneda oficială a unui stat membru.”

18 Articolul 49 din Legea privind serviciile de plată prevede:

„Pentru a controla conformitatea activităților instituțiilor cu cerințele prevăzute de prezenta lege, Comisia [pentru Piețele Financiare] este abilitată:

1) să solicite instituției să comunice informațiile necesare pentru supravegherea respectării condițiilor;

2) să efectueze inspecții în cadrul instituției.”

19 Potrivit articolului 56 alineatele 1 și 2 din Legea privind serviciile de plată:

„(1) În cazul în care Comisia [pentru Piețele Financiare] constată că instituția nu respectă cerințele prevăzute la capitolele II[-]VI din prezenta lege […] sau actele juridice direct aplicabile ale instituțiilor Uniunii Europene, aceasta solicită instituției să adopte imediat măsurile necesare pentru a remedia situația respectivă.

(2) În plus față de dispozițiile alineatului 1 al prezentului articol, Comisia pentru Piețele Financiare este abilitată să adopte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

[…]

5) să aplice amenzi de până la 100 000 [de lats letoni (LVL) (aproximativ 140 000 de euro)]."

20 Potrivit articolului 99 din Legea privind serviciile de plată:

„(1) În cazul în care un ordin de plată este inițiat de plătitor, prestatorul său de servicii de plată răspunde, în fața plătitorului, pentru executarea corectă a operațiunii de plată, cu excepția cazului în care poate aduce dovezi plătitorului și, dacă este cazul, prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății, că prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății a primit suma care face obiectul operațiunii de plată în conformitate cu articolul 94 alineatul 1 din prezenta lege. În cazul în care prestatorul de servicii de plată al plătitorului poate face această dovadă, prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății este cel care răspunde pentru executarea corectă a operațiunii de plată.

[…]

(9) În cazul unei operațiuni de plată neexecutate sau executate în mod defectuos pentru care prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății nu este responsabil în conformitate cu prezentul articol, prestatorul de servicii de plată al plătitorului este răspunzător față de plătitor.

(10) În cazul în care prestatorul de servicii de plată al plătitorului este ținut să răspundă în conformitate cu alineatul 9 al prezentului articol, acesta rambursează fără întârziere plătitorului suma care face obiectul operațiunii de plată neexecutate sau executate în mod defectuos sau restabilește soldul contului de plăți debitat al plătitorului în care a fost înregistrată plata în situația în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată defectuoasă nu ar fi avut loc."

21 Articolul 105 din Legea privind serviciile de plată prevede:

„[…]

(2) Comisia pentru Piețele Financiare, în conformitate cu reglementarea relevantă, examinează reclamațiile privind încălcarea dispozițiilor capitolelor VII[-]XIV din prezenta lege formulate de utilizatorii serviciilor de plată sau de deținătorii de monedă electronică care nu au calitatea de consumatori în sensul Legii privind protecția consumatorilor, atunci când încălcările respective au provocat sau pot provoca un prejudiciu semnificativ intereselor de grup ale utilizatorilor serviciilor de plată sau ale deținătorilor de monedă electronică menționați mai sus (interese colective). […]

[…]

(5) În cazul în care, atunci când examinează o procedură administrativă, Comisia pentru Piețele Financiare constată că o încălcare a dispozițiilor capitolelor VII[-]XIV din prezenta lege a provocat sau poate aduce o atingere gravă intereselor colective ale utilizatorilor serviciilor de plată sau ale deținătorilor de monedă electronică care nu au calitatea de consumatori în sensul Legii privind protecția consumatorilor, aceasta este abilitată să adopte o decizie prin care să oblige prestatorul de servicii de plată sau emitentul de monedă electronică să pună capăt încălcării dispozițiilor capitolelor VII[-]XIV din prezenta lege sau să remedieze încălcările săvârșite și să stabilească un termen pentru punerea în aplicare a măsurilor necesare în acest scop.

[…]"

Litigiul principal și întrebările preliminare

22 La 16 noiembrie 2011, Forcing Development Ltd a inițiat la PrivatBank, a cărei clientă este, un ordin de plată în vederea transferului sumei de 394 138,12 dolari americani (USD) (aproximativ 347 130 de euro) în contul unui terț deschis la Bankas Snoras AB (denumită în continuare „Snoras”), cu sediul în Lituania.

23 În aceeași zi, la ora 15.08, Lietuvos bankas (Banca Centrală a Lituaniei) a notificat Snoras decizia sa de a-i impune un moratoriu și de a-i interzice să presteze orice tip de serviciu financiar.

24 Tot în aceeași zi, la ora 15.24, PrivatBank a transmis ordinul de plată către Snoras în cadrul sistemului SWIFT, a debitat din contul Forcing Development suma de 394 138,12 USD (aproximativ 347 130 de euro) și a transferat fondurile către contul său corespunzător la această din urmă bancă.

25 Întrucât fondurile transferate de PrivatBank au fost primite de Snoras la ora 16.20, aceasta din urmă a creditat contul corespunzător al PrivatBank, dar, din cauza moratoriului impus de Banca Centrală a Lituaniei, a blocat fondurile în acest din urmă cont și nici nu a creditat contul terțului, nici nu a restituit fondurile PrivatBank.

26 PrivatBank a invocat la Snoras o creanță de 394 138,12 USD (aproximativ 347 130 de euro).

27 La 25 octombrie 2012, Forcing Development a sesizat Comisia pentru Piețele Financiare cu o plângere împotriva PrivatBank, susținând că aceasta nu îi restituise suma pusă la dispoziția sa în vederea executării ordinului de plată.

28 Prin decizia din 4 iulie 2013, Comisia pentru Piețele Financiare a constatat mai întâi că, în conformitate cu articolul 99 alineatul 9 din Legea privind serviciile de plată, PrivatBank răspundea pentru executarea ordinului de plată inițiat de Forcing Development. Ea a dispus, în continuare, ca PrivatBank să evalueze necesitatea de a aduce modificări sistemului său și procedurilor sale de control intern și să o informeze cu privire la rezultatele acestei evaluări cel târziu la 30 august 2013 și în sfârșit, a aplicat PrivatBank o amendă de 100 000 LVL (aproximativ 140 000 de euro).

29 Această decizie a fost confirmată prin decizia din 17 octombrie 2013 a Comisiei pentru Piețele Financiare. În această din urmă decizie, Comisia pentru Piețele Financiare a subliniat din nou că răspunderea PrivatBank era angajată în temeiul articolului 99 alineatele 1 și 9 din Legea privind serviciile de plată, din moment ce aceasta nu putuse demonstra că Snoras primise cuantumul plății în termenele prevăzute. Comisia menționată a adăugat că nu s-a dovedit că PrivatBank și Forcing Development conveniseră alte dispoziții pentru a reglementa relațiile lor reciproce.

30 În luna noiembrie 2013, întemeindu-se pe contractul de administrare a contului curent pe care îl încheiase cu PrivatBank, Forcing Development a solicitat pe cale arbitrală recuperarea sumei puse la dispoziția PrivatBank pentru executarea ordinului de plată.

31 La 4 februarie 2014, tribunalul arbitral a respins cererea formulată de Forcing Development. Acesta a statuat că PrivatBank respectase obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 99 alineatul 1 din Legea privind serviciile de plată, precum și al Directivei 2007/64, dat fiind că Snoras primise de la PrivatBank suma necesară pentru executarea ordinului de plată în discuție. Potrivit tribunalului arbitral, Legea privind serviciile de plată nu supune prestatorul de servicii de plată al plătitorului obligației de a dispune în conturile sale bancare de sume suficiente pentru a putea executa imediat eventualele ordine de plată ale tuturor clienților săi. Această lege s-ar limita la a impune prestatorilor de servicii de plată un termen – cel târziu până la sfârșitul zilei lucrătoare care urmează zilei de emitere a ordinelor de plată inițiate de utilizatori – pentru a executa astfel de ordine și, prin urmare, pentru a credita cu cuantumul necesar contul bancar al beneficiarului plății sau al prestatorului de servicii al beneficiarului plății.

32 PrivatBank a sesizat Administratīvā apgabaltiesa (Curtea Administrativă Regională, Letonia) cu o acțiune în anularea deciziei din 17 octombrie 2013, menționată la punctul 29 din prezenta hotărâre, și în repararea prejudiciului material pretins suferit. În susținerea acțiunii formulate, PrivatBank a arătat că Snoras nu i-a notificat neexecutarea plății în termenul prevăzut de contractul care reglementa relațiile lor respective. Aceasta a anexat la dosar hotărârea arbitrală din 4 februarie 2014 ca element de probă.

33 Prin hotărârea din 5 august 2015, Administratīvā apgabaltiesa (Curtea Administrativă Regională) a respins acțiunea. Această instanță a constatat, pe de o parte, că, din cauza faptului că PrivatBank nu se asigurase să aprovizioneze suficient contul său la Snoras, ordinul de plată inițiat de Forcing Development nu putuse fi executat la timp și, pe de altă parte, că, în temeiul articolului 99 din Legea privind serviciile de plată, Snoras nu răspundea pentru neexecutarea ordinului de plată, din moment ce nu dispunea de fonduri pentru executarea unui asemenea ordin. În ceea ce privește creditul pe care PrivatBank l-ar deține la Snoras, instanța menționată a constatat că suma în discuție era deținută din punct de vedere juridic de PrivatBank, chiar dacă nu o putea accesa, la momentul respectiv. Aceeași instanță a concluzionat că, în pofida hotărârii arbitrale din 4 februarie 2014, Comisia pentru Piețele Financiare a constatat în mod întemeiat că PrivatBank încălcase articolul 99 alineatul 9 din Legea privind serviciile de plată, îi impusese să evalueze necesitatea de a-și modifica sistemul și procedurile de control intern și îi aplicase o amendă de 100 000 LVL (aproximativ 140 000 de euro) pentru a evita ca astfel de împrejurări să se repete. Administratīvā apgabaltiesa (Curtea Administrativă Regională) nu a luat în considerare hotărârea arbitrală din 4 februarie 2014.

34 PrivatBank a formulat recurs împotriva hotărârii Administratīvā apgabaltiesa (Curtea Administrativă Regională) la instanța de trimitere.

35 PrivatBank susține, mai întâi, că instanța de prim grad și-a depășit competența prin faptul că a reținut răspunderea sa în temeiul articolului 99 alineatul 9 din Legea privind serviciile de plată. Astfel, din moment ce răspunderea sa față de Forcing Development, în ceea ce privește executarea ordinului de plată în discuție în litigiul principal, intră sub incidența dreptului civil, iar nu a dreptului administrativ, această din urmă instanță ar fi fost ținută de hotărârea arbitrală pronunțată la 4 februarie 2014 de tribunalul arbitral, competent în materia raporturilor de drept civil. Pe de altă parte, întrucât tribunalul arbitral a statuat că PrivatBank nu era răspunzătoare pentru neexecutarea ordinului de plată, Comisia pentru Piețele Financiare nu ar putea să o oblige să își modifice sistemul de control intern. În aceste condiții, aplicarea unei amenzi nu ar avea nicio justificare.

36 PrivatBank susține, în plus, că articolul 99 din Legea privind serviciile de plată permite exonerarea unui prestator de servicii de orice răspundere față de utilizatorul acestor servicii dacă au convenit astfel. Or, în măsura în care PrivatBank și Forcing Development încheiaseră un contract de administrare a contului curent care prevedea că cea dintâi nu ar răspunde pentru fondurile în curs de transfer între sistemele bancare, răspunderea sa ar fi trebuit să fie apreciată în raport cu clauzele contractului menționat, iar nu cu articolul 99 din Legea privind serviciile de plată.

37 Comisia pentru Piețele Financiare arată de la bun început, în observațiile sale referitoare la recurs, că articolul 105 alineatul 2 din Legea privind serviciile de plată îi conferă competența de a examina reclamațiile formulate de utilizatorii de servicii de plată care nu trebuie considerați consumatori. Pe de altă parte, aceasta arată că, întrucât PrivatBank este o instituție de credit, iar nu o instituție de plată, în sensul articolului 4 punctul 4 din Directiva 2007/64, decizia din 17 octombrie 2013 a fost adoptată în temeiul articolului 113 din Kredītiestāžu likums (Legea privind instituțiile de credit), care atribuie Comisiei pentru Piețele Financiare competența de a adopta decizii cu privire la instituțiile de credit care nu respectă legislația care le este aplicabilă. În aceste condiții, Comisia pentru Piețele Financiare apreciază că PrivatBank este supusă controlului său, în calitate de prestator de servicii de plată, în special în ceea ce privește răspunderea sa în temeiul articolului 99 din Legea privind serviciile de plată, care pune în aplicare articolul 75 din Directiva 2007/64.

38 Ca răspuns la o întrebare adresată de instanța de trimitere cu privire la aplicabilitatea Legii privind serviciile de plată în cazul unui litigiu în legătură cu o prestare de servicii de plată în dolari ai Statelor Unite, Comisia pentru Piețele Financiare susține că o instituție de credit poate alege să supună cerințelor acestei legi serviciile care nu sunt efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro, în cazul în care consideră că este în măsură să respecte aceste cerințe pentru astfel de servicii. Comisia pentru Piețele Financiare, întemeindu-se pe reglementarea internă a PrivatBank, concluzionează că aceasta a fost alegerea sa și, prin urmare, a examinat activitățile sale în lumina dispozițiilor relevante din Legea privind serviciile de plată.

39 În această privință, Comisia pentru Piețele Financiare arată că, deși Legea privind serviciile de plată, în conformitate cu articolul 51 din Directiva 2007/64, permite să se convină anumite derogări de la dispozițiile sale atunci când utilizatorul serviciilor de plată nu este consumator, o astfel de posibilitate nu poate fi utilizată cu rea-credință, abuzând de poziția de forță în care se află instituția de credit, pentru a conveni cu privire la un regim de răspundere care urmărește să eludeze regimul prevăzut la articolul 99 din Legea privind serviciile de plată și să transfere clientului întreaga răspundere pentru neexecutarea unui ordin de plată. Prin urmare, contractul de administrare a contului curent încheiat la 11 aprilie 2005 între PrivatBank și Forcing Development trebuie apreciat tocmai în lumina acestei considerații. Or, acest contract nu s-ar limita la a deroga de la aplicarea dispozițiilor speciale ale Directivei 2007/64, ci s-ar opune în totalitate acesteia.

40 Instanța de trimitere ridică, pe de o parte, problema compatibilității cu Directiva 2007/64 a procedurii de reclamație prevăzute de Legea privind serviciile de plată atunci când aceste servicii nu sunt efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro. Pe de altă parte, instanța menționată ridică problema compatibilității cu directiva respectivă a competențelor pe care legea menționată le conferă Comisiei pentru Piețele Financiare în cadrul unei astfel de proceduri.

41 În această privință, instanța de trimitere amintește că Legea privind serviciile de plată abilitează Comisia pentru Piețele Financiare să examineze nu numai reclamațiile privind serviciile de plată efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro, ci și reclamațiile privind serviciile de plată efectuate în orice altă monedă, în timp ce articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2007/64 ar limita aplicabilitatea procedurilor de reclamație prevăzute la articolele 80-82 din aceasta numai la serviciile de plată efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro.

42 În schimb, potrivit instanței de trimitere, domeniul de aplicare al articolelor 20 și 21 din Directiva 2007/64 nu este limitat la serviciile de plată efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro. S-ar putea deduce, așadar, din aceste dispoziții, în special din articolul 20 alineatul (5) din directiva respectivă, că autoritățile a căror desemnare este impusă statelor membre în temeiul dispozițiilor menționate sunt competente să garanteze respectarea nu numai a dispozițiilor titlului II din această directivă, ci și a celor din titlurile III și IV din aceeași directivă în ceea ce privește activitatea de prestare de servicii de plată efectuate în alte monede decât euro sau în cele ale statelor membre din afara zonei euro.

43 În sfârșit, instanța de trimitere consideră că, deși competența pe care Directiva 2007/64 o atribuie autorităților naționale precum Comisia Piețelor Financiare acoperă și activitatea prestatorilor de servicii de plată efectuate în monede ale unor țări terțe, ar trebui să se precizeze limitele competenței acestor autorități în cadrul aplicării articolului 75 din directiva menționată.

44 În această privință, instanța de trimitere constată că Legea privind serviciile de plată nu abilitează Comisia pentru Piețele Financiare să soluționeze litigiile dintre prestatorii și utilizatorii de servicii de plată, o astfel de competență revenind mai degrabă participanților la tranzacție (articolul 104), mediatorului Asociației Băncilor Comerciale din Letonia sau instanțelor (articolul 106). În aceste condiții, ar trebui să se precizeze dacă, în cadrul procedurii de supraveghere prudențială, prevăzută la articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64, sau al procedurii de reclamație prevăzute la articolul 80 din această directivă, Comisia pentru Piețele Financiare este competentă să soluționeze litigiile dintre

plătitor și prestatorul de servicii de plată care rezultă din raporturile juridice prevăzute la articolul 75 din directiva menționată, stabilind persoana responsabilă pentru neexecutarea sau executarea defectuoasă a unei operațiuni de plată. În cazul unui răspuns afirmativ, ar trebui să se determine valoarea probatorie a unei hotărâri arbitrale care soluționează un litigiu între un plătitor și un prestator de servicii de plată.

45 Ținând seama de ceea ce precedă, Augstākā tiesa (Curtea Supremă, Letonia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O reglementare națională care prevede că Comisia pentru Piețele Financiare este competentă să examineze reclamațiile utilizatorilor serviciilor de plată, inclusiv în ceea ce privește serviciile de plată care nu sunt efectuate în euro sau într-o monedă oficială a unui stat membru [din afara zonei euro], și, în consecință, să constate încălcări ale [Legii privind serviciile de plată] și să aplice sancțiuni este compatibilă cu articolul 2 alineatul (2) din Directiva [2007/64]?

2) Articolul 20 alineatele (1) și (5) și articolul 21 alineatul (2) din Directiva [2007/64] trebuie interpretate în sensul că prevăd posibilitatea autorității competente de a supraveghea și de a aplica sancțiuni inclusiv în ceea ce privește serviciile de plată care nu sunt efectuate în euro sau în moneda oficială a unui stat [membru] din afara zonei euro?

3) Autoritatea competentă este abilitată, în ceea ce privește funcțiile de supraveghere prevăzute la articolele 20 și 21 din Directiva [2007/64] sau în ceea ce privește procedurile legate de reclamații prevăzute la articolele 80-82 din Directiva [2007/64], să soluționeze litigiile dintre plătitor și prestatorul de servicii de plată, rezultate din raporturile juridice la care face referire articolul 75 din [această] directivă, determinând persoana responsabilă pentru operațiunea neexecutată sau executată în mod defectuos?

4) Autoritatea competentă trebuie să ia în considerare, atunci când exercită funcțiile de supraveghere prevăzute la articolele 20 și 21 din Directiva [2007/64] sau când pune în aplicare procedurile legate de reclamații prevăzute la articolele 80-82 din [această] directivă, hotărârea arbitrală prin care se soluționează un litigiu între prestatorul de servicii de plată și utilizatorul serviciilor de plată?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

46 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2007/64 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale potrivit căreia autoritatea prevăzută la articolul 82 din această directivă este competentă să examineze reclamațiile și să aplice sancțiuni în cazul serviciilor de plată efectuate în moneda unui stat terț.

47 În această privință, trebuie amintit de la bun început că titlurile III și IV din Directiva 2007/64, prevăzute la articolul 2 alineatul (2) din aceasta, privesc transparența condițiilor și a cerințelor în materie de informații care reglementează serviciile de plată efectuate de toate categoriile de prestatori enumerate la articolul 1 din directivă, precum și drepturile și obligațiile legate de prestarea și de utilizarea serviciilor menționate. Aceste titluri se aplică serviciilor de plată efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro, cu condiția, prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din directiva menționată, ca atât prestatorul de servicii de plată al plătitorului, cât și cel al beneficiarului plății sau unicul prestator de servicii de plată care intervine în operațiunea de plată să fie situați în Uniune.

48 Trebuie de asemenea să se sublinieze că, potrivit articolului 86 din Directiva 2007/64, în măsura în care aceasta include dispoziții armonizate, statele membre nu pot să mențină sau să introducă alte dispoziții decât cele stabilite în această directivă.

49 Or, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 37 din concluzii, în ceea ce privește, în speță, un domeniu de competență partajată, în sensul dispozițiilor coroborate ale articolului 2 alineatul (2) și ale articolului 4 alineatul (2) litera (a) TFUE, și în măsura în care Uniunea nu și-a exercitat, prin intermediul Directivei 2007/64, competența legislativă pentru armonizarea domeniului serviciilor de plată în cadrul pieței interne efectuate în moneda unui stat terț, statelor membre le este permis să facă aplicabile acestei din urmă categorii de servicii de plată în special dispozițiile titlurilor III și IV din directiva menționată pe care aceasta din urmă le-a stabilit pentru serviciile de plată efectuate în euro sau în moneda unui stat membru din afara zonei euro.

50 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2007/64 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale potrivit căreia autoritatea prevăzută la articolul 82 din această directivă este competentă să examineze reclamațiile și să aplice sancțiuni în cazul serviciilor de plată efectuate în moneda unui stat terț.

Cu privire la a doua întrebare

51 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 20 alineatul (5) și articolul 21 alineatul (2) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că autoritatea prevăzută la articolul 20 alineatul (1) din această directivă este competentă să efectueze controale și să aplice sancțiuni în cazul încălcării legislației naționale de transpunere a dispozițiilor titlurilor III și IV din directiva menționată în cazul serviciilor de plată efectuate în moneda unui stat terț.

52 Instanța de trimitere întemeiază prezenta întrebare, pe de o parte, pe constatarea că domeniul de aplicare material al titlului II din Directiva 2007/64, care cuprinde în special articolele 20 și 21 din aceasta, nu face obiectul unei excepții identice cu cea prevăzută la articolul 2 alineatul (2) din aceasta și, prin urmare, că dispozițiile acestui titlu se aplică și serviciilor de plată efectuate în altă monedă decât euro sau cea a unui stat membru din afara zonei euro. Pe de altă parte, aceasta deduce din articolul 20 alineatul (5) din Directiva 2007/64 că autoritățile competente, în sensul acestei dispoziții, sunt de asemenea abilitate să exercite controale în scopul verificării respectării dispozițiilor din titlurile III și IV din această directivă și să aplice sancțiuni în cazul încălcării acestor dispoziții.

53 În această privință, trebuie să se arate, în primul rând, că autoritățile competente în sensul articolului 20 din Directiva 2007/64 sunt însărcinate cu îndatoririle de supraveghere a instituțiilor de plată pentru a controla respectarea dispozițiilor titlului II din această directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 martie 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, punctele 91 și 93).

54 În al doilea rând, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 46 din concluzii, pe lângă faptul că articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64 figurează în capitolul 1, intitulat „Instituții de plată”, din titlul II din această directivă, reiese din dispozițiile respective că acestea se aplică exclusiv instituțiilor de plată, astfel cum sunt definite la articolul 4 punctul 4 din aceeași directivă. Domeniul de aplicare personal al dispozițiilor menționate este, așadar, limitat la categoria prestatorilor de servicii de plată constituită din instituțiile de plată menționate, astfel încât instituțiile de credit sunt excluse din acest domeniu de aplicare.

55 Excluderea instituțiilor de credit din domeniul de aplicare personal al titlului II din Directiva 2007/64 este confirmată de considerentele (8) și (11) ale acesteia. Astfel, reiese din acestea din urmă că instituțiile de credit, care acceptă depozite de la utilizatori care pot fi folosite pentru finanțarea operațiunilor de plată, trebuie să continue să fie supuse cerințelor prudențiale prevăzute de Directiva

2006/48, în timp ce instituțiile de plată, ale căror activități, specializate și mai limitate, generează riscuri mai restrânse și mai ușor de supravegheat și de controlat decât cele care survin în activitățile instituțiilor de credit, sunt supuse cerințelor stabilite în temeiul acestei directive.

56 Or, din dosarul de care dispune Curtea reiese că PrivatBank este o instituție de credit, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2007/64, care face trimitere la articolul 4 punctul 1 litera (a) din Directiva 2006/48, iar nu o instituție de plată.

57 Întrucât articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64 nu sunt aplicabile *ratione personae* instituțiilor de credit, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare adresată de instanța de trimitere.

Cu privire la a treia întrebare

58 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64 sau articolele 80-82 din aceasta trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale potrivit căreia autoritățile pe care le vizează sunt abilitate, în exercitarea competențelor lor respective, să soluționeze litigiile dintre un plătitor și un prestator de servicii de plată, născute dintr-o neexecutare sau o executare defectuoasă a unei operațiuni de plată, stabilind persoana responsabilă pentru această neexecutare sau pentru această executare defectuoasă în conformitate cu dispozițiile articolului 75 din directiva menționată.

59 În această privință, trebuie amintit mai întâi că, astfel cum s-a constatat la punctele 54 și 55 din prezenta hotărâre, articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64 nu își găsesc aplicarea atunci când, precum în cauza principală, una dintre părțile din litigiu este o instituție de credit, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din această directivă, iar nu o instituție de plată, în sensul articolului 4 punctul 4 din aceasta. Prin urmare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare, în măsura în care aceasta privește articolele 20 și 21 din directiva menționată.

60 În continuare, în ceea ce privește articolele 80-82 din Directiva 2007/64, chiar dacă aceste dispoziții nu sunt aplicabile, în temeiul articolului 2 alineatul (2) din această directivă, serviciilor de plată efectuate în moneda unui stat terț, nu este mai puțin adevărat că, în speță, în măsura în care legiuitorul național a făcut aceste dispoziții aplicabile unor astfel de servicii de plată, Curtea este competentă să interpreteze cu titlu preliminar dispozițiile menționate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, punctul 17, și Hotărârea din 13 martie 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, punctul 35).

61 Astfel, trebuie să se arate, în primul rând, că, după cum se precizează în considerentul (50) al Directivei 2007/64, procedurile prevăzute la articolele 80-82 din aceasta urmăresc să permită să se dea curs reclamațiilor formulate împotriva prestatorilor de servicii de plată care nu se conformează dispozițiilor pe care trebuie să le respecte, printre care figurează cele din titlurile III și IV din directiva menționată, și să garanteze că sunt aplicate sancțiuni eficace, proporționale și cu efect de descurajare, dacă este cazul.

62 Trebuie să se observe, în al doilea rând, că, în paralel cu obligația impusă statelor membre prin articolele 80-82 din Directiva 2007/64 de a stabili proceduri de reclamație și de sancționare în scopurile prevăzute în aceste dispoziții, articolul 83 din aceasta le impune de asemenea să instituie proceduri extrajudiciare în vederea soluționării litigiilor dintre utilizatori și prestatorii de servicii de plată în ceea ce privește drepturile și obligațiile care rezultă din această directivă, recurgând, dacă este cazul, la entitățile existente. Astfel cum se precizează în considerentul (51) al directivei menționate, acest mecanism ușor accesibil și neoneros de soluționare extrajudiciară a litigiilor nu aduce atingere dreptului clienților de a introduce o acțiune în fața unei instanțe.

63 Rezultă din cele ce precedă că procedurile extrajudiciare având ca obiect soluționarea litigiilor dintre prestatorii și utilizatorii de servicii de plată, prevăzute la articolul 83 din Directiva 2007/64, urmăresc un obiectiv care nu se confundă cu cel pe care îl vizează procedurile de reclamație, prevăzute la articolul 80 din directivă. Astfel, acestea din urmă nu au ca obiectiv nici soluționarea litigiilor dintre prestatorii de servicii de plată și utilizatorii serviciilor de plată în cauză, nici stabilirea răspunderii civile pentru prejudiciul suferit în acest context. O astfel de împrejurare nu exclude însă posibilitatea ca autoritatea competentă, în sensul articolului 82 din Directiva 2007/64, să aplice dispozițiile naționale de punere în aplicare a dispozițiilor articolului 75 din această directivă pentru a examina temeinicia unei reclamații formulate în temeiul articolului 80 din directiva menționată și să sancționeze încălcările acestor dispoziții, în temeiul articolului 81 din aceeași directivă.

64 Rezultă că autoritatea competentă să examineze reclamațiile și să aplice sancțiuni, în temeiul articolelor 80-82 din Directiva 2007/64, nu este abilitată, în cadrul competențelor pe care le are potrivit acestor dispoziții, să soluționeze litigiile dintre prestatorii și utilizatorii de servicii de plată. O astfel de concluzie este confirmată în special de articolul 80 alineatul (2) din directiva menționată, care impune acestei autorități, atunci când ia o decizie cu privire la o reclamație formulată de un utilizator de servicii de plată, să informeze reclamantul, dacă este cazul, despre existența procedurilor extrajudiciare instituite în conformitate cu articolul 83 din aceeași directivă.

65 Este adevărat că competențele prevăzute la articolele 80-82 din Directiva 2007/64 și cele prevăzute la articolul 83 din această directivă pot fi exercitate de una și aceeași autoritate națională, astfel cum prevede în mod expres articolul 83 alineatul (1) din directiva menționată, interpretat în lumina considerentului (52) al acesteia. Nu este mai puțin adevărat că, chiar și într-o astfel de ipoteză, procedurile de reclamație și de sancționare prevăzute la articolele 80-82 din Directiva 2007/64 și acțiunile extrajudiciare prevăzute la articolul 83 din această directivă rămân distincte și autonome, astfel încât competențele atribuite autorității naționale în cadrul procedurilor de reclamație și de sancționare nu pot fi exercitate în cadrul acțiunilor extrajudiciare și invers.

66 Trebuie să se arate, în al treilea rând, că, în temeiul articolului 51 din Directiva 2007/64, în cazul în care utilizatorul serviciilor de plată nu este un consumator, părțile pot conveni ca, printre altele, articolul 75 din aceeași directivă să nu se aplice, integral sau parțial. Considerentul (20) al directivei menționate, în lumina căruia trebuie interpretat acest articol 51, subliniază astfel că, deoarece consumatorii și întreprinderile nu se află în aceeași poziție, aceștia nu necesită același nivel de protecție. Considerentul (20) menționat precizează de asemenea că, deși este important să se garanteze drepturile consumatorilor prin dispoziții de la care să nu se poată deroga prin contract, este rezonabil să se permită întreprinderilor și organizațiilor să convină altfel. Același considerent (20) adaugă însă că, în orice caz, anumite dispoziții de bază ale Directivei 2007/64 ar trebui să se aplice în toate cazurile, indiferent de statutul utilizatorului.

67 Or, în speță, reiese din dosarul de care dispune Curtea că Forcing Development, care este o întreprindere, iar nu un consumator, în sensul articolului 4 punctul 11 din Directiva 2007/64, a convenit cu PrivatBank, prin intermediul unui contract de administrare a contului curent încheiat la 11 aprilie 2005, să excludă aplicarea în cazul raporturilor lor, în calitate de utilizator și de prestator de servicii de plată, a dispozițiilor de drept intern care pun în aplicare articolul 75 din directiva menționată.

68 În aceste condiții și astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 103 din concluzii, revine instanței de trimitere sarcina de a aprecia conformitatea acestui contract de administrare a contului curent cu dispozițiile naționale care pun în aplicare Directiva 2007/64, interpretate în special în lumina considerentului (20) al acesteia.

69 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolele 80-82 din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că nu abilitează autoritatea competentă, în sensul acestor dispoziții, să soluționeze, în temeiul criteriilor stabilite la articolul 75 din directiva menționată,

litigiile dintre utilizatorii și prestatorii de servicii de plată derivate dintr-o neexecutare sau o executare defectuoasă a unei operațiuni de plată, atunci când o astfel de autoritate își exercită competența de a examina reclamațiile utilizatorilor de servicii de plată și de a aplica sancțiuni prestatorilor de servicii de plată în cazul încălcării dispozițiilor aplicabile. Aceste litigii trebuie soluționate în cadrul procedurilor extrajudiciare prevăzute la articolul 83 din Directiva 2007/64, fără a aduce atingere dreptului la o cale de atac în fața unei instanțe prevăzut de dreptul procedural național. Deși legiuitorul național a optat pentru a concentra în mâinile unei autorități unice competențele care decurg, pe de o parte, din articolele 80-82 menționate și, pe de altă parte, din articolul 83 menționat, aceasta trebuie să exercite fiecare dintre categoriile de competențe menționate în mod autonom, exclusiv în cadrul procedurilor respective.

Cu privire la a patra întrebare

70 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă autoritățile competente să exercite supravegherea prudențială, în temeiul articolelor 20 și 21 din Directiva 2007/64, și respectiv, să examineze reclamațiile și să aplice sancțiuni, în temeiul articolelor 80-82 din această directivă, trebuie să țină seama de o hotărâre arbitrală pronunțată în cadrul unui litigiu între un utilizator și un prestator de servicii de plată.

71 Trebuie să se arate, cu titlu introductiv, că constatările efectuate la punctele 59 și 60 din prezenta hotărâre se aplică și răspunsului care trebuie dat la această întrebare. Astfel, pe de o parte, articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64 nu își găsesc aplicarea într-o cauză precum cea din litigiul principal, ceea ce face inutil un răspuns la partea din întrebare referitoare la interpretarea acestor dispoziții. Pe de altă parte, legiuitorul național a făcut ca articolele 80-82 din această directivă să devină aplicabile în cazul unor servicii de plată care nu intră în domeniul de aplicare al directivei menționate, ceea ce justifică competența Curții de a răspunde la această parte a întrebării.

72 În această privință, este necesar să se constate, mai întâi, că Directiva 2007/64 nu conține nicio dispoziție privind valoarea probatorie a unei hotărâri arbitrale în cadrul procedurilor de reclamație și de sancționare prevăzute la articolele 80 și 82 din această directivă.

73 Or, reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că, în lipsa unei reglementări a Uniunii în materie, revine fiecărui stat membru atribuția de a stabili modalitățile procedurilor administrative și jurisdicționale, din care face parte valoarea probatorie a unui document, destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, cu respectarea principiilor echivalenței și efectivității (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 1976, Rewe-Zentralfinanz și Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punctul 5, precum și Hotărârea din 26 iunie 2019, Craeynest și alții, C-723/17, EU:C:2019:533, punctul 54) și fără a aduce atingere efectului util al dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, punctul 50, și Hotărârea din 27 iunie 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, punctul 46).

74 În continuare, trebuie amintit că procedurile de reclamație și de sancționare, în temeiul articolelor 80-82 din Directiva 2007/64, și acțiunile extrajudiciare, în temeiul articolului 83 din această directivă, din care fac parte procedurile arbitrale, au obiecte și finalități diferite, astfel cum s-a constatat la punctul 63.

75 În consecință, posibilitatea de a lua în considerare, în cadrul procedurilor de reclamație și de sancționare, în temeiul articolelor 80-82 din Directiva 2007/64, un înscris prezentat în cadrul unei căi de atac extrajudiciare, în temeiul articolului 83 din această directivă, este, așadar, delimitată în funcție de finalitățile specifice ale procedurilor de reclamație și de sancționare menționate, precum și de drepturile subiective care trebuie garantate în acest context.

76 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că, în temeiul principiului autonomiei procedurale a statelor membre, legiuitorului național îi este permis să abiliteze autoritatea competentă, în cadrul procedurilor de reclamație și de sancționare prevăzute la articolele 80-82 din Directiva 2007/64, să ia în considerare o hotărâre arbitrală care soluționează un litigiu între utilizatorul și prestatorul de servicii de plată vizați de aceste proceduri, cu condiția ca forța probatorie recunoscută respectivei hotărâri în cadrul procedurilor menționate să nu poată aduce atingere obiectului și finalităților specifice ale acestora, dreptului la apărare al persoanelor în discuție sau exercitării autonome a puterilor și a competențelor conferite acestei autorități, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

77 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

1) **Articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale potrivit căreia autoritatea prevăzută la articolul 82 din această directivă este competentă să examineze reclamațiile și să aplice sancțiuni în cazul serviciilor de plată efectuate în moneda unui stat terț.**

2) **Articolele 20 și 21 din Directiva 2007/64, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111, nu sunt aplicabile *ratione personae* instituțiilor de credit.**

3) **Articolele 80-82 din Directiva 2007/64, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111, trebuie interpretate în sensul că nu abilitează autoritatea competentă, în sensul acestor dispoziții, să soluționeze, în temeiul criteriilor stabilite la articolul 75 din această directivă, litigiile dintre utilizatorii și prestatorii de servicii de plată derivate dintr-o neexecutare sau o executare defectuoasă a unei operațiuni de plată, atunci când o astfel de autoritate își exercită competența de a examina reclamațiile utilizatorilor de servicii de plată și de a aplica sancțiuni prestatorilor de servicii de plată în cazul încălcării dispozițiilor aplicabile. Aceste litigii trebuie soluționate în cadrul procedurilor extrajudiciare prevăzute la articolul 83 din Directiva 2007/64, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111, fără a aduce atingere dreptului la o cale de atac în fața unei instanțe prevăzut de dreptul procedural național. Deși legiuitorul național a optat pentru a concentra în mâinile unei autorități unice competențele care decurg, pe de o parte, din articolele 80-82 menționate și, pe de altă parte, din articolul 83 menționat, aceasta trebuie să exercite fiecare dintre categoriile de competențe menționate în mod autonom, exclusiv în cadrul procedurilor respective.**

4) **În temeiul principiului autonomiei procedurale a statelor membre, legiuitorului național îi este permis să abiliteze autoritatea competentă, în cadrul procedurilor de reclamație și de sancționare prevăzute la articolele 80-82 din Directiva 2007/64, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/111, să ia în considerare existența și conținutul unei hotărâri arbitrale care soluționează un litigiu între utilizatorul și prestatorul de servicii de plată vizați de aceste proceduri, cu condiția ca forța probatorie recunoscută respectivei hotărâri în cadrul procedurilor menționate să nu poată aduce atingere obiectului și finalităților specifice ale**

acestora, dreptului la apărare al persoanelor în discuție, sau exercitării autonome a puterilor și a competențelor conferite acestei autorități, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.

Semnături